

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci navrhovatele: **D. H.**, zast. JUDr. Petrem Břízou, advokátem, se sídlem AK Bříza & Trubač, s. r. o., se sídlem Jánský vršek 311/6, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, Karmelitská 7, Praha 1, o návrhu na určení lhůty dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 188/2014,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Navrhovatel **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Z předloženého spisu Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) Nejvyšší správní soud zjistil, že navrhovatel u soudu podal žalobu proti rozhodnutí výše označeného žalovaného ze dne 6. 10. 2014, čj. MSMT-24257/2014-1, dne 25. 11. 2014 spolu s návrhem na přednostní projednání věci.

Dne 28. 1. 2015 podal navrhovatel u městského soudu návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu, v němž konstatuje, že požádal v žalobě ze dne 24. 11. 2014 o přednostní projednání žaloby ve smyslu ust. § 56 s. ř. s.; dne 8. 1. 2015 požádal soud o sdělení přibližného termínu vydání rozhodnutí. Dne 20. 1. 2015 soud sdělil, že návrhu na přednostní projednání nevyhovuje a předběžný termín vyřízení věci uvedl polovinu roku 2017.

Navrhovatel poukazuje na zcela zásadní význam podané žaloby, a to nejen pro svou osobu, ale i pro řadu dalších osob v obdobném postavení. Přestože sám již není studentem, co nejrychlejší projednání věci je motivováno také tím, že se rozhodnutí soudu bude týkat všech studentů zahraničních poboček vysokých škol ze zemí EU v ČR a i těchto institucí samotných, neboť nepřiznání statutu studenta logicky odrazuje i potencionální zájemce o

studium, a navíc působí problémy i vůči stávajícím studentům. Stěžovatel poukazuje na to, že ve věci byla rovněž podána stížnost k Evropské komisi, nicméně řízení může trvat několik let a dotčení studenti a školy potřebují řešení neutěšené situace co nejdříve. Navrhovatel tvrdí, že rozhodnutí soudu je relevantní i ve vztahu k sociálním benefitům, o které přišel, a povinností, jež mu vznikly v důsledku absence statutu studenta. Po dosažení 18 let je status studenta nezbytným předpokladem pro určení, zda je osoba před dosažením 26 let považována za nezaopatřené dítě pro účely zdravotního, sociálního a důchodového pojištění, ale také pro otázky nároku na stipendia, půjčky, příspěvky státní sociální podpory a jiná plnění (např. sirotčí důchod). Navrhovatel je přesvědčen, že případ není nikterak právně komplikovaný a mohl by být rozhodnut poměrně rychle i běžným pořadem práva. Dle navrhovatele se jedná ze strany žalovaného o velmi flagrantní porušení práva EU; v dalším navrhovatel stran porušení práva žalovaným své úvahy rozvíjí a zdůvodňuje. S akcentem na důležitý veřejný zájem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud určil městskému soudu lhůtu k projednání a vydání meritorního rozhodnutí.

Návrh byl postoupen městským soudem dne 5. 2. 2015 Nejvyššímu správnímu soudu spolu s vyjádřením předsedkyně senátu, který ve věci rozhoduje; z vyjádření vyplývá, že soud se řídí zákonným pravidlem, podle něž mají být věci vyřizovány v pořadí, v jakém soudu došly, s výjimkou věcí, pro něž je v § 56 soudního řádu správního stanoven přednostní režim nebo pro něž lhůtu k rozhodnutí stanoví zákon; o takovou věc se v případě navrhovatele nejedná. Městský soud uvedl, že navrhovateli k jeho žádosti stran přednostního projednání sdělil ve své odpovědi ze dne 20. 1. 2015, že uváděné skutečnosti neodůvodňují přednostní vyřízení věci, zejm. i proto, že navrhovatel již není studentem předmětné školy, proto má rozhodnutí soudu dosah pouze zpětný a na jeho současné postavení a statut studenta již nemůže mít řádný vliv; současně městský soud poukázal na to, že správní soudnictví je založeno zásadně na principu ochrany veřejných subjektivních práv toho, kdo se ochrany sám domáhá, přitom soud z vlastní evidence nezjistil žádné další podané žaloby ve skutkově shodné věci.

Městský soud současně navrhovatele informoval o stavu nevyřízených věcí předcházejících věci navrhovatele s tím, že dosud nejsou vyřízeny věci z roku 2012, přitom je v pověřeném senátu evidováno 147 věcí nevyřízených, v nich žaloby napadly dříve.

Nejvyšší správní soud neshledal návrh důvodný.

Jak již zdejší soud několikrát ve své judikatuře konstatoval, průtahy v řízení zakládající důvody k postupu dle § 174a zákona o soudech a soudcích znamenají, že v soudním procesu dochází k neodůvodněně pomalému vyřizování věci napadlé příslušnému soudu či dokonce ke vzniku excesivního stavu, kdy dochází k nečinnosti soudu. Nejvyšší správní soud se tak při posuzování oprávněnosti návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu zabývá otázkou, zda v řízení dochází k průtahům, a to zejména s ohledem na kritéria stanovená v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, jimiž jsou složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a dosavadní postup soudu. Nicméně uvedená kritéria nic nemění na tom, že soud je podle § 56 odst. 1 s. ř. s. povinen zásadně projednávat a rozhodovat věci v pořadí, v jakém mu došly; to neplatí pouze tehdy, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci. Soud dle § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s. projednává a rozhoduje

přednostně návrhy na osvobození od soudních poplatků a návrhy na ustanovení zástupce, projednává a rozhoduje přednostně též žaloby proti nečinnosti správního orgánu a žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, návrhy a žaloby ve věcech mezinárodní ochrany, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o povinnosti opustit území, rozhodnutí o zajištění cizince, rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, rozhodnutí o ukončení zvláštní ochrany a pomoci svědkům a dalším osobám v souvislosti s trestním řízením, jakož i další věci, stanoví-li tak zvláštní zákon. V případě navrhovatele se o žádný takový případ nejedná.

U kritérií zmíněných v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, tj. významu předmětu řízení pro navrhovatele a složitosti věci, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tato kritéria je třeba vnímat v souvislosti s pravidlem vyjádřeným v § 56 odst. 1 s. ř. s., dle něhož soud projednává a rozhoduje věci podle pořadí, v jakém k němu došly, pokud nejsou dány závažné důvody pro přednostní projednání věci. Jinými slovy, to, že věc je pro navrhovatele, resp. pro ostatní studenty a školy samotné významná, *eo ipso* ještě neznamená, že soud ji musí upřednostnit a rozhodnout mimo pořadí. Dovolává-li se navrhovatel důležitosti věci z hlediska veřejného zájmu a dopadu rozhodnutí na ostatní studenty, je třeba konstatovat, že navrhovatel nemůže vystupovat jakožto, jakýsi „generální strážce a ochránce“, resp. hromadný zástupce studentů, kteří sami žaloby nepodali. Ve správním soudnictví je poskytována ochrana subjektivním právům každého jednotlivce, který se musí takové ochrany dovolat, a to prostředky, které mu dává soudní řád správní k dispozici. Nadto důsledky rozhodnutí žalovaného stíhají pouze navrhovatele v jeho konkrétní věci, nikoli již další studenty, popř. státní instituce, u nichž postup žalovaného stran právního posouzení studia může mít dopady zcela jiné.

Lze tak uzavřít, že u řízení, která mají být zakončena meritorním rozhodnutím a která nespádají pod předností věci vymezené v § 56 odst. 3 s. ř. s., je prvořadé hledisko pořadí, v jakém věci soudu došly, které odráží ústavní zásadu rovnosti, nikoli skutečnost, zda jde o věc složitou či méně složitou, resp. o věc pro účastníka významnou. Ke zmírnění či eliminaci nepříznivých dopadů rozhodnutí žalovaného např. do majetkové sféry účastníka řízení lze obecně využít příslušných institutů upravených v soudním řádu správním, resp. občanském soudním řádu (odkladný účinek, předběžné opatření).

Nejvyšší správní soud při posuzování přiměřenosti lhůty neshledal, že by ve věci docházelo k průtahům, resp. že by městský soud byl nedůvodně nečinný. Jak vyplynulo ze soudního spisu, soud se věcí navrhovatele zabýval bezprostředně po podání žaloby a činil úkony, jichž je v řízení třeba tak, aby byla účastníkům řízení poskytnuta veškerá procesní práva. S přihlédnutím k dosavadnímu postupu městského soudu a provedeným úkonům v řízení Nejvyšší správní soud konstatuje, že doba, v níž se navrhovateli nedostalo rozhodnutí, není nepřiměřeně dlouhá a zásadně nedosahuje intenzity, která by již znamenala porušení čl. 38 Listiny základních práv a svobod.

Zdejší soud stran vyjádření městského soudu k počtu nevyřízených věcí však považuje za vhodné připomenout, že již několikrát uvedl, že jeho úkolem v řízení vedeném o návrhu dle § 174a zákona o soudech a soudcích zásadně není posuzovat a hodnotit zatíženost a výkonnost soudců soudu a jeho personální či materiální vybavení. K

uvedenému tedy zásadně nemůže přihlížet při svých úvahách o oprávněnosti či neoprávněnosti návrhu, tedy o tom, zda délka soudního řízení v jednotlivých věcech je ještě přiměřená, resp. zda soud je či není bezdůvodně ve věci nečinný. Délku řízení nelze tudíž neustále ospravedlňovat bez dalšího odkazem na zákonná pravidla vyřizování věcí a počtem dosud nevyřízených předcházejících věcí. Nejvyšší správní soud opakovaně uvádí, že ani odkazy na pořadí vyřizovaných věcí zásadně nepředstavují důvody, které by mohly být interpretovány jinak než jako organizační problémy, které však v tomto směru nemohou jít k tíži navrhovatele. V této souvislosti lze odkázat na konstantní judikaturu Ústavního soudu, který opakovaně ve svých rozhodnutích uvádí, že *„průtahy v řízení nelze ospravedlnit obecně známou přetížeností soudů; je totiž věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví zakotvené v Listině a Úmluvě byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době“* (viz např. nález sp. zn. IV. ÚS 55/94, nález sp. zn. I. ÚS 663/01, nález sp. zn. III. ÚS 685/06, nález sp. zn. IV. ÚS 391/07 a další). V intencích uvedeného avizovaný termín vyřízení věci v polovině roku 2017 je tudíž nepřijatelný.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že navrhovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. února 2015

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu